METSÄHALLITUS

MH 1276/2019/02.00.01

25.10.2019

Eduskunnan asunto- ja ympäristöjaosto 25.10.2019 klo 10.15

Asia: Valtion talousarvio vuodelle 2020, Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät ja korjausvelka

Päällikkö Sakari Kokkonen, Metsähallitus, Luontopalvelut

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien rahoitus valtion budjetista

Metsähallitukselle säädetyt julkiset hallintotehtävät hoidetaan Metsähallitus-lain säätämällä tavalla erillisessä julkisten hallintotehtävien yksikössä. Julkisten hallintotehtävien yksikkö jakautuu Luontopalveluihin ja Eräpalveluihin. Metsähallituksen Luontopalvelut saa valtion budjettirahoitusta ympäristöministeriöltä (mom. 35.10.52 Metsähallituksen julkisten hallintotehtävät) sekä maa- ja metsätalousministeriöltä (mom. 30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät), Eräpalvelut MMM:n em. momentilta. Valtion budjettirahoitus muodostaa Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien toiminnan perustan. Lisäksi toiminnassa käytetään runsaasti myös erilaista hankerahoitusta sekä toiminnasta kertyvät tulot. Eräpalveluissa metsästys- ja kalastuslupatulot muodostavat hyvin merkittävän osan rahoituksesta.

Mom. 35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (YM)

Ympäristöministeriön momentilta 35.10.52 rahoitetaan Metsähallituksen Luontopalvelujen työtä kansallispuistojen ja muiden luonnonsuojelualueiden, luonnonsuojeluun varattujen alueiden sekä kulttuuriperintökohteiden hoitamiseksi sekä eliölajien ja luontotyyppien suojelemiseksi.

YM:n momentin rahoitus Luontopalveluille on pitkään ollut tarpeisiin nähden riittämätön. Tästä syystä Luontopalvelujen vastuulla olevien alueiden retkeily- ja opastusrakenteisiin sekä kulttuuriperintökohteisiin on muodostunut huomattavaa korjausvelkaa, samalla kun erilaisia luonnonhoidollisia töitä sekä uhanalaisten eliölajien ja luontotyyppien inventointia ja suojelua on jouduttu vähentämään. Nyt on ilolla todettava, että valtion talousarvio 2020 on muuttamassa tilannetta huomattavasti paremmaksi. YM:n momentille 35.10.52 on ehdotettu selkeää parannusta ns. perusrahoituksen tasoon, samalla kun momentille ehdotetaan vuodelle 2020 tulevaisuusinvestointeihin 19,2 miljoonaa euroa.

Tulevaisuusinvestoinnit kohdennetaan YM:n kanssa sovittavalla tavalla retkeilyrakenteiden korjausvelan vähentämiseen ja harkittuun retkeilypalvelujen kehittämiseen, heikentyneiden elinympäristöjen tilan parantamiseen (osana YM:n Helmi-elinympäristöohjelmaa) sekä luontoinventointeihin, luonnonsuojelualueiden kiinteistönmuodostamiseen sekä tietojärjestelmiin ja digihankkeisiin. Painopiste tulee olemaan luonnonsuojelualueverkoston heikentyneiden elinympäristöjen (ojitetut suot, umpeen kasvavat lintuvedet, kuusettuvat lehdot ymv.) parantamisessa osana Helmi-elinympäristöohjelman toimeenpanoa. Näitä töitä on viime vuodet tehty ja tehdään lähinnä mittavissa EU LIFE-hankkeissa, mutta nyt EU LIFE-hankkeiden rinnalla pystytään näitä luonnon monimuotoisuuden kannalta vaikuttavia toimia lisäämään myös valtion budjettirahoituksella.

Metsähallitus on äärimmäisen tyytyväinen siihen, että momentin 35.10.52 rahoitustaso on nyt pysyvämminkin parantumassa ja sen myötä kansallispuistojen ja koko luonnonsuojelualueverkoston kokonaisvaltainen hoito voidaan nostaa laadukkaalle, hyvälle

Metsähallitus
PL 94 (Ratatie 11)
FI-01301 Vantaa, Suomi Finland

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

tasolle. Luontopalvelujen ko. momentin perusrahoituksen taso on kehyskaudella asettumassa noin 40 miljoonaan euroon ja tulevaisuusinvestoinnit ovat kehysesityksessä 19,2 miljoonaa myös vuonna 2021. Tämä yhdistettynä edellisen hallituksen kärkihankerahoitukseen (Matkailu 4.0) sekä edellisen eduskunnan v. 2019 jakovaraan tarkoittaa sitä, että kansallispuistojen ja muiden vastaavien käyntikohteiden retkeilyinfran korjausvelkaa voidaan merkittävästi vähentää. Metsähallituksen Luontopalvelut tekee kaikkensa, että lisärahat käytettäisiin mahdollisimman tuottavasti ja vaikuttavasti PM Rinteen hallituksen hallitusohjelman mukaisiin painopisteisiin.

Ratkaisematta jää Luontopalvelujen vastuulla olevan valtion arvokkaan rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden mittava korjausvelka (70 milj. euroa) ja sen suunnitelmallinen vähentäminen. Tähän pitäisi löytää kokonaisratkaisu laajapohjaisen yhteistyön kautta esimerkiksi valtion kiinteistöstrategian päivityksen yhteydessä.

Mom. 30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (MMM)

Maa- ja metsätalousministeriön rahoituksella tuotetaan retkeilypalveluita valtion retkeilyalueilla ja muilla virkistyskäyttökohteilla luonnonsuojelualueiden ulkopuolella. Myös metsäpuiden siementen hankinta ja varmuusvarastointi rahoitetaan tältä MMM:n momentilta. Metsähallituksen Eräpalvelujen vastuulla olevia, etenkin erävalvontaan mutta osin myös kalastukseen ja metsästykseen liittyviä tehtäviä rahoitetaan tältä samalta momentilta, metsästystä ja kalastusta kuitenkin pääosin lupatuloilla.

Valtion retkeilyalueisiin ja muihin luonnonsuojelualueiden ulkopuolisiin retkeily- ja virkistyskäyttökohteisiin kohdistuu samoja haasteita opastus- ja palveluvarustuksen kunnossapidon osalta kuin luonnonsuojelualueilla. Valtion retkeilyalueet ja vastaavat kohteet täydentävät ja monipuolistavat merkittävällä tavalla sitä retkeily- ja ulkoilutarjontaa mitä kansallispuistot ja vastaavat suojelukohteet tarjoavat. Metsähallituksen Luontopalvelujen korjausvelkalaskelmien mukaan MMM:n momentilla rahoitettavien retkeily- ja virkistyskohteiden korjausvelka on n. 6-7 miljoonaa euroa. Summa ei sisällä esimerkiksi valtion retkeilyalueiden kehittämiseksi tarvittavia uusia investointitarpeita. Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2020 korjausvelan vähentämiseen on MMM:n momentille 30.64.50 tulossa 1 miljoonan euron tulevaisuusinvestoinnit, samoin kehyskauden alkupäähän 2021-2022. Oikein kohdennettuna tällä lisärahoituksella pystytään aloittamaan korjausvelan vähentäminen, haasteeksi jää edelleen matalahko rahoitustaso sekä tarpeellisten uusinvestointien mahdollistaminen.

Erävalvonnan tarpeet valtion mailla ovat lisääntyneet erilaisten häiriöiden lisäännyttyä. Lisävalvonnan tarvetta on niin Metsähallituksen monikäyttömetsissä kuin ruuhkautuneissa kansallispuistoissa ja vastaavilla vilkkailla käyntikohteilla. Jo 200 000 euron vuosittaisella lisärahoituksella erävalvontaan olisi selkeitä, myönteisiä vaikutuksia toimintaan.

Hallitusohjelmassa on vaelluskalojen elinympäristöihin ja kalastusmatkailun edistämiseen valtion mailla liittyviä tavoitteita. Metsähallituksen Eräpalveluilla ei ole tähän liittyvää perusrahoitusta valtion budjetista momentilla 30.64.50., tarvittava rahoitus olisi n. 0.5 miljoonaa euroa vuositasolla.

Moottorikelkkaväylästön korjausvelkaa on myös selvitetty, Metsähallituksen ylläpitämillä urilla kertainvestointitarve on noin 1.5 miljoonaa euroa. Tällä hetkellä Metsähallituksella ei ole moottorikelkkaväylästön ylläpitoon osoitettua rahoitusta ja väylien kunto on yleisesti heikko.

